

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни

“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ПСИХОЛОГІЯ””
спеціалізації “Медична психологія”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2010

Підготовлено доктором філософії в галузі психології, доцентом кафедри медичної психології та психокорекції МАУП *Л. О. Федосовою*

Затверджено на засіданні кафедри медичної психології та психокорекції (протокол № 3 від 14.03.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Федосова Л. О. Навчальна програма дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” спеціалізації “Медична психологія” (для бакалаврів). – К.: ДП “Вид. дім “Персонал”, 2010. – 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, зміст дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” (спеціалізація “Медична психологія”), вказівки до проведення семінарських занять, теми і плани семінарських занять, теми рефератів, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2010
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2010

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма дисципліни "Вступ до спеціальності "Психологія"" (спеціалізація "Медична психологія") поєднує знання з різних сфер медичної та загальної психології, забезпечує професійну адаптацію майбутніх медичних психологів на базі вивчення ними основних функцій медичного психолога, вимог до його особистості та організації трудової діяльності.

Мета курсу — забезпечити професійну компетентність майбутніх практичних і медичних психологів шляхом глибокого оволодіння знаннями з питань генези, розвитку та структури розладів психічних функцій, а також сформуванню умінь та навичок щодо діагностики розладів вищих психічних функцій та їх відновлення.

Зміст програми відповідає нормативним вимогам підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр і спеціаліст медичної психології.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

дисципліни

"ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ "ПСИХОЛОГІЯ" (спеціалізація "Медична психологія")

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
	Змістовий модуль I. Загальнотеоретичні питання медичної психології
1	Предмет і завдання медичної психології
2	Основи медичної психології
3	Основні науково-методичні підходи в медичній психології
4	Зв'язок медичної психології з іншими дисциплінами
	Змістовий модуль II. Організація діяльності медичного психолога
5	Мета і завдання діяльності медичного психолога
6	Основи організації діяльності медичного психолога, його функції
7	Фахові, етичні та деонтологічні вимоги до медичного психолога. Особливості професійної діяльності в різних закладах

8	Основи взаємодії “медичний психолог – пацієнт”. Психологія лікувального процесу
Разом годин 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ПСИХОЛОГІЯ”
(спеціалізація “Медична психологія”)

Змістовий модуль I. Загальнотеоретичні питання медичної психології

Тема 1. Предмет і завдання медичної психології

Предмет і завдання медичної психології. Історія медичної психології. Розвиток психологічної науки в Україні. Розділи медичної психології. Методи дослідження в медичній психології. Поняття про симптом, синдром, нозологію. Уявлення про етіологію та патогенез порушень психіки та поведінки. Вплив психічних факторів на соматичне здоров'я.

Література: основна [1–6; 8; 10];
додаткова [1; 7; 9; 11; 12]

Тема 2. Основи медичної психології

Мозок і психіка. Взаємозв'язок мозку і психіки. Психосоматичні взаємозв'язки. Теорії психосоматичних взаємовідношень: психоаналітична, нейрогуморальна, фізіологічна, кортико-вісцеральна. Рефлекторна природа психіки. Розвиток психіки людини в онтогенезі. Роль біологічних та соціальних чинників у формуванні психіки людини. Вплив психічних факторів на соматичне здоров'я людини. Психологія свідомості та самосвідомості. Вчення про несвідоме. Темперамент, характер та особистість, акцентуації характеру. Психодинамічні підходи в медицині.

Література: основна [1; 3; 4; 8–10; 13–16];
додаткова [1; 3; 7; 9; 11; 12]

Тема 3. Основні науково-методичні підходи в медичній психології

Основи клініко-психологічного дослідження. Мета і завдання проведення клініко-психологічного дослідження. Методи клініко-психологічного дослідження. Основні методи визначення психологічного стану пацієнта в клініці. Метод спостереження і самоспостереження. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), опис психологічного стану. Робота з медичною документацією. Катamnестичний аналіз медичної документації. Визначення психічного здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини. Експериментально-психологічні методи в медичній психології та їх призначення. Принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів. Основні сучасні класифікації психічних та поведінкових розладів (МКХ-10, DSM-IV). Підходи до обстеження хворих: клінічний, експериментально-психологічний, медико-психологічний, медико-соціальний, соціально-психологічний.

Література: основна [2–4; 7; 9; 12; 13; 17; 18];
додаткова [1; 4; 5; 7; 9; 11; 12]

Тема 4. Зв'язок медичної психології з іншими дисциплінами

Міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами: психіатрією, неврологією, наркологією, загальною психологією, патопсихологією, нейропсихологією, дефектологією, сексологією тощо. Медико-психологічні аспекти в соматичній, психіатричній, психосоматичній клініках. Взаємодія лікаря та медичного психолога.

Література: основна [3; 4; 8–10; 13–18];
додаткова [3; 7–12]

Змістовий модуль II. Організація діяльності медичного психолога

Тема 5. Мета і завдання діяльності медичного психолога

Основні питання, що стоять перед медичними психологами: оцінювання психічного стану пацієнта, оцінювання змін у психічному стані хворого під впливом лікарської терапії та психокорекції, диференційна діагностика, експертні питання: судово-психологічна, військово-психологічна, комплексна судова психолого-психіатрична експертиза.

Методика та особливості отримання даних для діагностики, дослідження динаміки психічних порушень при проведенні медикаментозного лікування, участі в експертній роботі; участі в реабілітаційній роботі, дослідження недостатньо вивчених психічних захворювань, участі в психотерапії. Організаційна роль медичного психолога в діяльності психологічної служби медичних установ.

Література: основна [2; 5–7; 11–13; 16–18];
додаткова [1–5; 7; 9; 11; 12]

Тема 6. Основи організації діяльності медичного психолога, його функції

Соціально-психологічні основи управління медичними колективами. Група, колектив, натовп. Соціально-психологічний клімат у колективі медичних працівників. Особливості вивчення соціально-психологічного клімату в лікарняних установах різного профілю (амбулаторія, стаціонар, невідкладна швидка допомога). Взаємодія медичного психолога з лікарями та соціальними працівниками. Роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі. Патопсихологічна лабораторія: її мета та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис.

Література: основна [1; 3; 4; 8; 9; 13–18];
додаткова [1; 7–9; 10; 12]

Тема 7. Фахові, етичні та деонтологічні вимоги до медичного психолога. Особливості професійної діяльності в різних закладах

Основи медичної деонтології. Професіограми медичного психолога, лікаря загальної практики (сімейного лікаря), хірурга, акушера-гінеколога, педіатра, стоматолога, лікарів медико-профілактичного напрямку. Професійні знання й уміння медичного психолога та його психологічні особливості. Вимоги до особистості медичного психолога. Особливості роботи медичного психолога у психіатричній клініці, клініках внутрішніх, хірургічних, онкологічних, стоматологічних, геронтологічних, акушерсько-гінекологічних, дитячих хвороб. Особливості суїцидальної поведінки хворих з різними захворюваннями. Психологічні аспекти болю. Медико-психологічні аспекти танатології: ставлення хворих до смерті, психологічні стадії помирання, страх смерті та психологічна допомога умираючому. Особливості роботи медичного персоналу у відділеннях

паліативної медицини. Евтаназія, її оцінка з позицій медичної етики та правові аспекти.

Література: основна [4–7; 9; 11; 12; 14; 17];
додаткова [1–4; 6; 9; 10; 12]

Тема 8. Основи взаємодії “медичний психолог – пацієнт”. **Психологія лікувального процесу**

Психологія хворого. Ставлення до хвороби. Психологія лікувального процесу. Хворий та медичне середовище. Психологічні аспекти лікарської діяльності. Відносини “лікар – хворий”. Ятрогенії, їх види та профілактика. Дидактогенії. Психосоматичний підхід у сучасній медицині. Валеологія. Місце валеології в системі наук про здоров’я людини. Валеопсихологія, валеопедагогіка. Визначення поняття “здоров’я” ВООЗ, його критерії. Психогігієна, психопрофілактика. Основні сучасні методи психотерапії. Методи та техніка проведення раціонального переконання, сугестії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації.

Література: основна [1–4; 8; 9; 11–15; 18];
додаткова [1; 7–9; 11; 12]

ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ **з дисципліни** **”ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ПСИХОЛОГІЯ”**

Вивчення теоретичних аспектів навчальної дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія”” передбачає підготовку студентів до семінарських занять, метою яких є реалізація знань, здобутих під час прослуховування лекцій і самостійної роботи з підручниками та фаховою літературою. На семінарських заняттях проводиться усне опитування і тестування студентів.

У ході підготовки до семінарських занять студент повинен дати розгорнуту відповідь на питання та відповісти на тестові завдання. Позитивним моментом підготовки до семінарських занять є написання реферату або змістовної доповіді.

Основним завданням реферату є висвітлення конкретного питання з курсу на основі літератури, опрацьованої самостійно.

Реферат повинен складатися з таких основних структурних елементів: вступу, де обґрунтовується актуальність обраної теми і формулюється мета і завдання дослідження; основної частини; висновків, а також списку літератури, який має включати не менше шести пози-

цій, оформлених за існуючими бібліографічними вимогами. Обсяг реферату — 10–15 аркушів формату А4; набраних 14 шрифтом, через 1,5 інтервала (поля: верхнє та нижнє 2 см.; правє 1,0 см., лівє 2,5см).

На титульній сторінці реферату вказується назва установи, в якій виконується робота, ПІБ автора, тема, номер групи і назва факультету, на якому навчається студент.

Непідготовленість студента до семінару чи його відсутність на занятті розцінюється як академічна заборгованість, наявність якої є підставою недопущення до складання заліку.

ТЕМИ І ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

Тема 1. Предмет і завдання медичної психології

1. Історія медичної психології.
2. Розділи медичної психології.
3. Уявлення про етіологію та патогенез порушень психіки та поведінки.

Теми рефератів

1. Розвиток психологічної науки в Україні.
2. Методи дослідження в медичній психології.

Література: основна [1–6; 8; 10];
додаткова [1; 7; 9; 11; 12]

Тема 2. Основи медико-психологічних знань

1. Мозок та психіка.
2. Психологія свідомості та самосвідомості.
3. Темперамент, характер та особистість, акцентуації характеру.
4. Теорії психосоматичних взаємовідношень: психоаналітична, нейрогуморальна, фізіологічна, кортико-вісцеральна.
5. Розвиток психіки людини в онтогенезі.

Теми рефератів

1. Взаємозв'язок мозку та психіки.
2. Вчення про несвідоме.
3. Психодинамічні підходи в медицині.
4. Рефлекторна природа психіки.

Література: основна [1; 3; 4; 8–10; 13–16];
додаткова [1; 3; 7; 9; 11; 12]

Тема 3. Основи клініко-психологічного дослідження. Методологічна основа медичної психології

1. Основи клініко-психологічного дослідження.
2. Методи клініко-психологічного дослідження.
3. Метод спостереження і самоспостереження.
4. Робота з медичною документацією.
5. Експериментально-психологічні методи в медичній психології та їх призначення.
6. Принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів.

Теми рефератів

1. Мета і завдання проведення клініко-психологічного дослідження.
2. Основні методи визначення психологічного стану пацієнта в клініці.
3. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), описання психологічного стану.
4. Катамнестичний аналіз медичної документації.

Література: основна [2–4; 7; 9; 12; 13; 17; 18];
додаткова [1; 4; 5; 7; 9; 11; 12]

Тема 4. Зв'язок медичної психології з іншими дисциплінами

1. Міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами: психіатрією, неврологією, наркологією, загальною психологією, патопсихологією, нейропсихологією, дефектологією, сексологією тощо.
2. Медико-психологічні аспекти в соматичній та психосоматичній клініках.

Теми рефератів

1. Основні сучасні класифікації психічних та поведінкових розладів (МКХ-10, DSM-IV).
2. Медико-психологічні аспекти в психіатричній клініці.

Література: основна [3; 4; 8–10; 13–18];
додаткова [3; 7–12]

Тема 5. Клінічні аспекти діяльності медичного психолога

1. Взаємодія лікаря та медичного психолога.
2. Методика та особливості організації діяльності.
3. Аспекти діяльності: отримання даних для діагностики, участь в експертній роботі, участь у психотерапії.

Теми рефератів

1. Основні питання, що стоять перед медичними психологами.
2. Дослідження динаміки психічних порушень при проведенні медикаментозного лікування.
3. Участь медичних психологів у реабілітаційній роботі.
4. Дослідження недостатньо вивчених психічних захворювань.

Література: основна [2; 5–7; 11–13; 16–18];
додаткова [1–5; 7; 9; 11; 12]

Тема 6. Соціально-психологічні основи управління медичними колективами. Роль медичного психолога

1. Соціально-психологічні основи управління медичними колективами.
2. Група, колектив, натовп.
3. Роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі.

Теми рефератів

1. Соціально-психологічний клімат у колективах медичних працівників різного профілю.
2. Патопсихологічна лабораторія, її мета та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис.

Література: основна [1; 3; 4; 8; 9; 13–18];
додаткова [1; 7–10; 12]

Тема 7. Основи медичної деонтології

1. Основи медичної деонтології.
2. Професійні знання та уміння медичного психолога, його психологічні особливості.
3. Особливості роботи медичного психолога у стаціонарах різного профілю.
4. Медико-психологічні аспекти танатології.

Теми рефератів

1. Професіограми медичного психолога, лікаря загальної практики.
2. Вимоги до особистості медичного психолога.
3. Психологічні аспекти болю.
4. Особливості роботи медичного персоналу у відділеннях паліативної медицини.

Література: основна [4–7; 9; 11; 12; 14; 17];
додаткова [1–3; 4; 6; 9; 10; 12]

Тема 8. Психологія лікувального процесу. Валеологія. Психологія хворого

1. Ставлення до хвороби.
2. Хворий та медичне середовище.
3. Ятрогенії, їх види та профілактика. Дидактогенії.
4. Валеологія. Місце валеології в системі наук про здоров'я людини.
5. Психогігієна, психопрофілактика.
6. Рівні психологічної адаптації людини.
7. Основні сучасні методи психотерапії.

Теми рефератів

1. Психологія лікувального процесу.
2. Відносини лікар—хворий.
3. Психосоматичний підхід у сучасній медицині.
4. Валеопсихологія, валеопедагогіка.
5. Визначення поняття "здоров'я" ВООЗ, його критерії.
6. Методи та техніка проведення раціонального переконання, сугес-
тії у стані бадьорості (навіювання), ауторелаксації.

Література: основна [1–4; 8; 9; 11–15; 18];
додаткова [1; 7–9; 11; 12]

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Історія становлення медичної психології.
2. Актуальні проблеми сучасної медичної психології.
3. Предмет і завдання медичної психології.
4. Сучасні уявлення про етіологію та патогенез порушень психіки і поведінки.
5. Розділи медичної психології.
6. Мозок і психіка. Взаємозв'язок мозку та психіки.

7. Психосоматичні взаємозв'язки. Теорії психосоматичних взаємовідношень: психоаналітична, нейрогуморальна, фізіологічна, кортико-вісцеральна.
8. Рефлекторна природа психіки.
9. Розвиток психіки людини в онтогенезі.
10. Роль біологічних та соціальних чинників у формуванні психіки людини.
11. Вплив психічних факторів на соматичне здоров'я людини.
12. Психологія свідомості та самосвідомості.
13. Вчення про несвідоме.
14. Темперамент, характер та особистість, акцентуації характеру.
15. Психодинамічні підходи в медицині.
16. Сучасні методи дослідження в медичній психології.
17. Основні методи визначення психологічного стану людини.
18. Експериментально-психологічні методи, їх призначення. Проективні та психометричні тести.
19. Метод спостереження і самоспостереження.
20. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), описання психологічного стану.
21. Поняття про симптом, синдром, нозологію.
22. Основні види розладів відчуттів та сприйняття в загальній клінічній практиці.
23. Основні види розладів пам'яті в загальній клінічній практиці.
24. Основні види розладів уваги в загальній клінічній практиці.
25. Розлади емоцій у клінічній практиці.
26. Хворобливі зміни потягів, волі та поведінки.
27. Загальна характеристика психічних розладів при різних видах патології.
28. Психічне реагування на захворювання.
29. Проблеми залежної поведінки (алкоголізм, наркоманія тощо) та роль медичного психолога.
30. Проблеми саморуйнівної поведінки і роль медичного психолога.
31. Немедикаментозні та альтернативні методи лікування психічних і поведінкових розладів.
32. Історія розвитку медичної етики та деонтології.
33. Основи медичної деонтології.
34. Проблеми етики та деонтології у медичній психології.

35. Конфіденційність, повага особистості пацієнта (клієнта), його свободи та незалежності, честі й гідності, позиція "не зашкодити" в діяльності медичного психолога.
36. Професійна компетентність як основа діяльності медичного психолога.
37. Роль медичної психології в загальній клінічній практиці.
38. Організація психологічної служби в лікувальних закладах.
39. Терапевтичний альянс медичного психолога та лікаря в обстеженні й лікуванні проблемних пацієнтів.
40. Праця медичного психолога у психіатричному закладі.
41. Медичний психолог у системі лікування та реабілітації в лікувально-профілактичних закладах (терапевтичного й хірургічного профілю).
42. Робота медичних психологів у кризових центрах.
43. Праця медичного психолога в закладах соціальної допомоги інвалідам.
44. Міждисциплінарні зв'язки між медичною психологією та іншими дисциплінами: психіатрією, неврологією, наркологією, загальною психологією, патопсихологією, нейропсихологією, дефектологією, сексологією тощо.
45. Медико-психологічні аспекти в соматичній, психіатричній, психосоматичній клініках.
46. Методика оцінювання психічного стану пацієнта.
47. Методика оцінювання змін у психічному стані хворого під впливом лікарської терапії та психокорекції.
48. Методика проведення диференційної діагностики.
49. Методика та особливості отримання даних для діагностики.
50. Методика оцінювання динаміки психічних порушень при проведенні медикаментозного лікування.
51. Експертні питання: судово-психологічна, військово-психологічна, комплексна судова психолого-психіатрична експертиза.
52. Підходи до проведення реабілітаційної роботи.
53. Особливості дослідження недостатньо вивчених психічних захворювань.
54. Участь медичного психолога в психотерапії.
55. Соціально-психологічні основи управління медичними колективами.
56. Соціально-психологічний клімат у колективі медичних працівників.

57. Особливості вивчення соціально-психологічного клімату в лікарняних установах різного профілю (амбулаторія, стаціонар, невідкладна швидка допомога).
58. Взаємодія медичного психолога з лікарями та соціальними працівниками.
59. Роль медичного психолога в організації діяльності медико-психологічної служби в медичній установі.
60. Патопсихологічна лабораторія, її мета та завдання, функціональні обов'язки психолога, нормативні документи, штатний розпис.
61. Робота з медичною документацією.
62. Катамнестичний аналіз медичної документації.
63. Принципи побудови комплексного клініко-психологічного дослідження в клініці з урахуванням віку та культуральних особливостей пацієнтів.
64. Основні сучасні класифікації психічних і поведінкових розладів (МКХ-10, DSM-IV).
65. Психограма медичного психолога.
66. Основні принципи професійної діяльності медичного психолога: загальна характеристика.
67. Професійна компетентність медичного психолога: визначення та основні складові.
68. Вимоги до моральних, комунікативних, інтелектуальних якостей медичного психолога, його самосвідомість.
69. Професіограми медичного психолога, лікаря загальної практики (сімейного лікаря), хірурга, акушера-гінеколога, педіатра, стоматолога, лікарів медико-профілактичного напрямку.
70. Професійні знання й уміння медичного психолога та його психологічні особливості.
71. Особливості роботи медичного психолога в психіатричній клініці.
72. Особливості роботи медичного психолога в клініках внутрішніх, хірургічних, стоматологічних хвороб.
73. Особливості роботи медичного психолога в клініках акушерсько-гінекологічних, дитячих хвороб.
74. Особливості роботи медичного психолога в клініках онкологічних, геронтологічних хвороб, відділеннях лікування СНІДу.
75. Особливості суїцидальної поведінки хворих з різними захворюваннями.

76. Психологічні аспекти болю.
77. Медико-психологічні аспекти танатології: ставлення хворих до смерті, психологічні стадії помирання, страх смерті та психологічна допомога умираючому.
78. Особливості роботи медичного персоналу у відділеннях паліативної медицини.
79. Евтаназія, її оцінка з позицій медичної етики та правові аспекти.
80. Психологія хворого. Ставлення до хвороби.
81. Психологія лікувального процесу.
82. Хворий та медичне середовище.
83. Психологічні аспекти лікарської діяльності.
84. Відносини "лікар — хворий".
85. Ятрогенії, їх види та профілактика.
86. Психосоматичний підхід у сучасній медицині.
87. Валеологія. Місце валеології в системі наук про здоров'я людини.
88. Валеопсихологія, валеопедагогіка. Визначення поняття "здоров'я" ВООЗ, його критерії. Визначення психічного здоров'я та рівнів психологічної адаптації людини
89. Психогігієна, психопрофілактика.
90. Основні сучасні методи психотерапії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Ассаджоли Р.* Психосинтез: теория и практика. — М.: Refl-Book, 1994. — 314 с.
2. *Блейхер В. М., Крук И. В.* Патопсихологическая диагностика. — К.: Здоровье, 1986. — 280 с.
3. *Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М.* Словарь-справочник по психологической диагностике / Отв. ред. С. Б. Крымский. — К.: Наук. думка, 1989. — 200 с.
4. *Вітенко І. С.* Загальна та медична психологія. — К., 1994.
5. *Гамезо М. В., Домашиненко И. А.* Атлас по психологии. — М., 1986.
6. *Годфруа Ж.* Что такое психология: В 2 т. — М.: Мир, 1992.
7. *Головаха Е. И., Панина Н. В.* Психология человеческого взаимопонимания. — К., 1990.
8. *Грановская Р. М.* Элементы практической психологии. — СПб.: Свет, 1997. — 608 с.

9. *История зарубежной психологии* / Под ред. П. Я. Гальперина, А. Н. Ждан. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1985. — 344 с.
10. *Клиническая психология: Учебник* / Под ред. Б. Д. Карвасарского. — СПб.: Питер, 2002. — 960 с. — (Серия “Золотой фонд психотерапии”).
11. *Клиническая психология и психофизиология. Учеб. пособие* / Под ред. Г. М. Яковлева. — СПб., 2003. — 296 с.
12. *Менделевич В. Д. Клиническая и медицинская психология: Учеб. пособие.* — 5-е изд. — М.: МЕДпресс-информ, 2005. — 432 с.
13. *Основи загальної психології* / За ред. С. Д. Максименка. — К., 1998.
14. *Основи практичної психології: Підручник* / Кол. авт.: В. Г. Панок, Н. В. Чепелева, Т. М. Титаренко та ін. — К.: Либідь, 1998. — 450 с.
15. *Основи психології: Підручник* / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. — К.: Либідь, 1997. — 632 с.
16. *Практическая психология: Учебник* / Под. ред. М. К. Тутушкиной. — СПб.: Дидактика Плюс, 1998. — 336 с.
17. *Психология: Словарь* / Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — М.: Политиздат, 1990. — 494 с.
18. *Психологічний словник* / За ред. В. І. Войтка. — К.: Вища шк., 1982. — 216 с.
19. *Психологія* / За ред. Ю. Л. Трофімова. — К., 1998.
20. *Хрестоматия по общей психологии. Психология мышления* / Под ред. Ю. Б. Гиппенрейтер. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1981, — 400 с.

Додаткова:

1. *Аверуцкий Г. Я., Недува А. А. Лечение психически больных: Руководство для врачей.* — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Медицина, 1988 — 528 с.
2. *Андреева Т., Красовский К. Что потребляют Ваши пациенты, кроме воздуха, воды и пищи? Книга для врача.* — К., 1999. — 199 с.
3. *Атлас топической диагностики заболеваний нервной системы* / А. П. Ромоданов, Н. М. Мосийчук, Э. И. Холопченко. — 2-е изд., перераб. и доп. — К.: Вища шк., 1987. — 231 с.
4. *Беседин А. Н., Липатов И. И., Тимченко А. В., Шапарь В. Б. Книга практического психолога: Часть 1.* — Харьков, 1996. — 302 с.

5. *Беседин А. Н., Липатов И. И., Тимченко А. В., Шапарь В. Б.* Книга практического психолога: Часть 2. — Харьков, 1996. — 424 с.
6. *Ермолаева М.* Практическая психология старости. — М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. — 320 с.
7. *Краткий психологический словарь* / Сост. Л. А. Карпенко; Под общ. ред. А. В. Петровского, М. Г. Ярошевского. — М.: Политиздат, 1985. — 431 с.
8. *Максимова Н. Ю., Милютин Е. Л., Пискунов В. М.* Основы детской патопсихологии: Учеб. пособие. — К.: НПЦ Перспектива, 1999. — 432 с.
9. *Психіатрія* / О. К. Напреєнко, І. Й. Влох, О. З. Голубков; За ред. О. К. Напреєнка. — К.: Здоров'я, 2001. — 584 с.
10. *Рубинштейн С. Л.* Проблемы общей психологии. — 2-е изд. — М.: Педагогика, 1976. — 416 с.
11. *Рустанович А. В., Шамрей В. К.* Клиническая психиатрия (в схемах, таблицах и рисунках). — СПб, 2001. — 203 с.
12. *Юрьева Л. М.* История. Культура. Психические и поведенческие расстройства. — К.: Сфера, 2002. — 314 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни ”Вступ до спеціальності “Психологія”(спеціалізація “Медична психологія”).....	3
Зміст дисципліни “Вступ до спеціальності “Психологія” (спеціалізація “Медична психологія”)	4
Вказівки до проведення семінарських занять з дисципліни ”Вступ до спеціальності “Психологія”	7
Теми і плани семінарських занять. Теми рефератів.....	8
Питання для самоконтролю.....	11
Список літератури.....	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *О. А. Варваріна*

Зам. № ВКЦ-4547

Формат 60 84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний графаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*